

РЕЦЕНЗІЯ

доктора педагогічних наук, професора,
завідувача кафедри освіти дорослих
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
Слабка Володимира Миколайовича
на дисертаційну роботу **Ткаченко Олександрі Михайлівни**
«Педагогічна технологія навчання учнів англійської мови
у закладах позашкільної освіти»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта (Освіта/Педагогіка)
за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки,
освітня програма «Позашкільна освіта»

Актуальність теми виконаної роботи та її зв'язок з планами відповідних галузей науки. У контексті стрімкого розвитку інформаційного суспільства та зростаючих вимог до якості освіти, питання впровадження прогресивних технологій навчання набуває особливої актуальності для сучасної педагогічної теорії та практики.

Визначальним фактором досягнення оптимальних освітніх результатів є застосування науково обґрунтованих педагогічних технологій. Серед них особливої актуальності набувають педагогічні технології, що інтегрують мультимедійні засоби, мають значний потенціал для удосконалення освітнього процесу, підвищення його ефективності та результативності.

Важливість використання мультимедійних технологій у навчанні англійської мови підкреслюється їхньою здатністю сприяти розвитку комунікативних навичок, які є одними з ключових у процесі оволодіння іноземною мовою. Застосування інтерактивних методів, таких як рольові ігри, дебати, дискусії, підкріплених мультимедійним контентом, створює автентичні ситуації спілкування, що забезпечує практичне застосування мовних знань та навичок в умовах, максимально наближених до реальних життєвих сценаріїв.

Таким чином, педагогічні технології з використанням мультимедійних засобів є не лише актуальним, але й необхідним інструментом для підвищення якості навчання англійської мови в сучасних закладах позашкільної освіти.

Стверджуємо, що доцільність та своєчасність наукового дослідження Ткаченко О.М. не викликає сумнівів. Дисертаційна робота, що представлена до захисту, становить актуальне дослідження значущої наукової проблеми педагогічної технології навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і результатів, сформульованих у дисертації. Дисертаційне дослідження Ткаченко О.М. характеризується коректним визначенням ключових елементів наукового апарату, а саме об'єкта, предмета, мети та завдань дослідження.

Слід зазначити, що сформульовані компоненти демонструють повну кореляцію з обраною тематикою, що свідчить про цілісний підхід до наукового пошуку. Крім того, було враховано фундаментальні положення та ідеї,

представлені в наукових працях як зарубіжних, так і вітчизняних учених, що забезпечує теоретичну обґрунтованість дослідження.

Якість виконаної дисертаційної роботи, її внутрішня цілісність, наукова доцільність та системність проведення науково-дослідної роботи знаходять своє відображення у структурі дисертації.

Варто відзначити, що структура розділів та параграфів роботи логічно узгоджується з визначеним науковим апаратом, забезпечуючи послідовне розкриття теми дослідження та досягнення поставленої мети. Така структурна відповідність є важливим критерієм оцінки наукової праці, оскільки засвідчує продуманість методологічного підходу та логічну завершеність дослідження.

У процесі наукового дослідження автор застосувала комплексну методологію, що включала взаємодоповнююче використання теоретичних, емпіричних та статистичних методів. Методологічна та дидактична обґрунтованість вибору зазначених методів забезпечила репрезентативність та вірогідність отриманих наукових результатів, підвищуючи їхню валідність. Обґрунтування та висвітлення ключових теоретичних положень здійснено автором на засадах цілісного та комплексного підходу.

Теоретичний фундамент дослідження сформовано на основі глибокого аналізу достатнього обсягу наукової та науково-методичної літератури, включаючи авторитетні іншомовні джерела та актуальні вітчизняні публікації. Такий часовий діапазон дозволив охопити сучасний стан наукової проблеми та простежити еволюцію відповідних теоретичних концепцій, що свідчить про системний підхід автора до опрацювання наукового матеріалу. Важливою апробацією результатів наукового пошуку є 6 наукових та науково-методичних одноосібних праць, серед них: 4 статті у наукових фахових виданнях, 1 публікація у збірнику матеріалів конференцій, 1 – навчально-методична праця.

Наукова новизна і достовірність наукових положень дисертаційного дослідження. Вагомим є те, що уперше в науково-педагогічному дискурсі визначено та теоретично обґрунтовано педагогічну технологію навчання учнів англійської мови, що інтегрує мультимедійні засоби як ключовий елемент. Теоретичне обґрунтування базується на системному аналізі психолого-педагогічних засад використання мультимедійних технологій в освітньому процесі та їхнього потенціалу у навчанні іноземних мов.

Дидактично обґрунтовано структуру розробленої педагогічної технології навчання учнів англійської мови в контексті закладів позашкільної освіти. Охарактеризовано мультимедійні засоби як фундаментальну основу розробленої педагогічної технології навчання учнів англійської мови в закладах позашкільної освіти. Проведено їхню класифікацію за функціональним призначенням, виокремлено наступні види: мультимедійні засоби для навчання іншомовного спілкування, що включають інструменти для розвитку навичок аудіювання, читання, говоріння та письма; мультимедійні засоби для навчання іншомовного матеріалу, що охоплюють ресурси для засвоєння граматичних, лексичних та фонетичних аспектів мови.

Значення для науки і практики отриманих автором результатів. Вагомим є те, що у межах дослідження автором удосконалено сутність поняття

«педагогічна технологія навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти» шляхом інтеграції концептуальної, змістової та операційної складової, що сприяє забезпеченню навчальних досягнень учнів з англійської мови у закладах позашкільної освіти; уточнено дефініцію «мультимедійні засоби» як сукупність мультимедійних програм, технічних пристроїв і дидактичних матеріалів, що використовуються в освітньому процесі.

Особистий внесок автора суттєво збагатив зміст навчання учнів англійської мови в закладах позашкільної освіти з урахуванням комунікативного підходу та можливостей, що надають мультимедійні засоби для навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти. У дослідженні запропоновано систему основних показників та критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів з англійської мови в закладах позашкільної освіти, адаптовані до специфіки використання мультимедійних технологій та компетентнісного підходу.

Подальшого розвитку дістали підходи щодо організації освітнього процесу в закладах позашкільної освіти шляхом обґрунтування необхідності впровадження ефективних мультимедійних засобів у навчальну діяльність; принципів ефективного використання мультимедійних засобів у навчанні англійської мови, що враховують психолого-педагогічні особливості учнів та специфіку позашкільного навчання. Запропонований дисертанткою зміст навчання, що відображений у навчальній програмі «Англійська мова», може бути успішно використаний не лише в системі позашкільної освіти, а й в закладах загальної середньої освіти, курсах.

Оцінка змісту дисертації та її завершеність. Ретельний аналіз змістового наповнення дисертаційного дослідження дозволяє констатувати фундаментальність та всебічність наукової праці здобувача. Обраний автором підхід до розв'язання досліджуваної проблеми застосування педагогічної технології навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти характеризується органічною інтеграцією філософського, психологічного та педагогічного дискурсів, що свідчить про глибоке проникнення в теоретико-методологічні основи дослідження та його міждисциплінарну спрямованість.

Композиційна структура дисертації, що включає три послідовно структуровані розділи, чітко корелює з етапами науково-педагогічного пошуку. Змістове наповнення кожного розділу забезпечує всебічне розкриття теоретико-методологічних засад дослідження, обґрунтування необхідних педагогічних умов для ефективного застосування педагогічної технології навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти, а також детальний опис розробленої та експериментально верифікованої методики педагогічного експерименту. Така логічна організація дослідження підкреслює системність наукового пошуку та внутрішню узгодженість дисертаційної роботи.

У дисертації здобувачем представлено результати комплексного аналізу, зіставлення та систематизації релевантної наукової літератури. Зокрема, здійснено ґрунтовний огляд передового педагогічного досвіду застосування різноманітних педагогічних технологій в освітній практиці, з особливим акцентом на їхній інтеграції та досягненнях у національній системі освіти

України. Це дозволяє констатувати значну сформованість освітніх технологій на сучасному етапі розвитку системи освіти.

Детальний розгляд особливостей педагогічних технологій, ідентифікація проблемних аспектів, що виникали в процесі їхньої імплементації, та аналіз шляхів їхнього вирішення, надає цінну інформацію для часткового нівелювання потенційних труднощів та оптимізації цього перспективного напрямку в системі освіти України.

Отримані результати слугують теоретичною основою для подальшого дослідження та розробки адаптованих моделей застосування мультимедійних технологій у вітчизняному освітньому просторі.

Завершальним етапом дисертаційного дослідження є представлення ґрунтовних висновків, які інтегрують ключові аспекти змісту роботи та акумулюють основні результати проведеного наукового пошуку.

Сформульовані висновки відображають ступінь досягнення поставленої мети та виконання визначених завдань, надаючи цілісне уявлення про внесок дослідження у відповідну галузь педагогічної науки.

Представлені розрахунки виконують важливу функцію верифікації та ілюстрації викладених теоретичних положень. Вони містять емпіричні дані, отримані на констатувальному та формуальному етапах експериментального дослідження, що наочно демонструють динаміку змін у рівнях навчальних досягнень учнів. Крім того, детально презентовано розроблену педагогічну технологію навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти, включаючи її структурні компоненти, засоби та інструментарій, що забезпечує практичну цінність дослідження та можливість його подальшого впровадження в освітній процес.

Проведений детальний аналіз кожного аспекту проблеми застосування педагогічної технології навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти, всебічно представлений у структурі дисертації, дає вагомі підстави для констатації того, що мета дослідження досягнута в повному обсязі, а визначені завдання успішно реалізовані.

Отримані результати та сформульовані висновки мають теоретичне та практичне значення для подальшого розвитку педагогічної науки та вдосконалення освітнього процесу.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації. Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Ткаченко Олександри Михайлівни у цілому, вважаємо, що робота визначає дискусійні моменти щодо подальших наукових розвідок і висловлюємо деякі побажання, що потребують уточнення:

1. У першому розділі дисертації, спираючись на розробки українських та зарубіжних дослідників, пов'язаних з проблемами застосування педагогічних технологій, дисертантка представляє різноманітні педагогічні технології у сучасному освітньому дискурсі. Водночас доцільно було б більше уваги приділити класифікації педагогічних технологій навчання.

2. Заслугує на схвалення ретельна увага до результатів проведення формуального етапу експерименту, проте доцільним було б виокремити певні труднощі у застосуванні мультимедійних засобів у педагогічній технології навчання

учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти, з якими зіштовхнувся дослідник.

Водночас зазначимо, що висловлені зауваження та побажання мають дискусійний характер й не знижують загальної позитивної оцінки дослідження. Представлена дисертаційна робота, у цілому, є вагомим внеском у теорію та практику навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти, цілісним, логічно завершеним дослідженням, має безперечну наукову новизну, теоретичне значення та практичне спрямування.

Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів». Всебічний аналіз поданої роботи дозволяє стверджувати, що дисертація Ткаченко Олександри Михайлівни «Педагогічна технологія навчання учнів англійської мови у закладах позашкільної освіти» є кваліфікаційною науковою працею, логічно завершеною, самостійно виконаною і заслуговує на позитивну оцінку. Представлена робота відповідає вимогам «Порядку присудження доктора філософії та скасування рішення разової вченої ради закладу вищої освіти, наукової освіти про присудження доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету міністрів України №44 від 12.01.2022 р. та «Вимогам до оформлення дисертації», затвердженим наказом МОН України №40 від 12.01.2017 р., а її автор заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки, освітньою програмою Позашкільна освіта.

Офіційний рецензент,
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри освіти дорослих
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

Володимир СЛАБКО

Підпис	
ЗАВІРЯЮ: зав. канцелярією Українського державного університету імені Михайла Драгоманова	
Григоріс	
2025 р.	

підпис Слабка

В. завідувач кафедри

В.к. Клишкова Р.І
РШУ